

ABONAMENTUL.
 Pe un an . . . 28— Cor
 Pe jumătate an 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2:40 ;

Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40— franci

Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi N-rul 118

INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

Paradoxe.

De Gavril Todica.

Ceeace la început e dumnezeesc în noi, se întunecă de slăbiciunile omenești, de nesiguranța și grija vieții materiale. Multiplicitatea caleidoscopică a vieții, cu interesele ei meschine și egoiste, ne tocește sentimentele cele mai bune, ne distrag și rețin din avânturile cele mai fericite. Cu orice interes egoist, care ne stăpânește, cu orice grije materială, care ne copleșește: se stinge ceeace era mai bun în noi, ori pierde din însemnătate, ne apare ca o iluziune. Mărețele idei și sentimente, cari dau rost vieții omenești, cari ne ridică peste viața dobitocească apropiindu-ne de viața ingerilor, sunt strivite de preocupările pământești.

Pe cât de adevărat este indemnul din cântarea Cheruvicului: „Toată grija cea lumească dela noi s'o lăpădam” — pe atât este de cert, că nevoile vieții fizice nu le poți înlătura decât satisfăcându-le în măsura cuvenită. Dar satisfăcerea lor nu este scopul vieții, precum „nu trăim ca să mâncăm”. E numai un mijloc. Adevăratul scop nu poate fi decât: *viata superioară, morală și intelectuală*. În tendința tuturor ființelor spre viața superioară se manifestă principiul divin. Voința de a duce o viață din ce în ce mai desăvârșită este identică cu voința lui Dumnezeu.

În lumina acestor adevăruri nediscutabile să cercetăm unele fenomene sociale dela noi.

Evident, că cine face să propășească viața, cine înlătură piedecile, cari strimtoează traiul, acela scoate la iveală și împlinește voința divină. Și cu cât e mai superioară viața,

la a cărei propășire contribuie, cu atât împlinește mai bine voința divină.

Lucrăm noi conform acestor principii? Răspunsul e foarte anevoios.

Cei săraci lucrăm și nu lucrăm. Mai mult nu, decât da. Sărăcia, de fapt e o mare piedecă în calea progresului, dar la noi a degenerat în o scuză comodă, prea des invocată, pentru a ne acoperi trândăvia condamnată și indolența tradițională.

Dar cei avuți?

Acestora li-s'ar putea îndrepta cuvintele apostolului (ad. Tim. I, 17—19): „Divitibus huius saeculi praecepe, non sublimis sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo. — Bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare. — Thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum ut apprehendant veram vitam”. (Bogaților din veacul de acum poruncește-le să nu fie îngâmfăți, nici să aibă încredere în nestatornicia avuției, ci în Dumnezeu cel viu. — Să lucreze binele, să fie avuți în fapte bune, să fie darnici, împărtașitori. — Să-și pună drept comoară temelie bună în viitor pentru a se face părtași de viața adevărată.)

Dar mai întâiu, avem noi bogătați?

Miliardari, ca în America, nu avem.

Luțifundari, ca în Ungaria, nu avem decât în România. La aceștia însă, răsbat anevoie cuvintele apostolului, absorbiți cum sunt de plăcerile lumesti în luxul țărilor străine. Nici nu vor răsbate decât prin decepțiile aninare ale lor, sau cutărora moștenitori netrebniți.

E o fatalitate, o necesitate de fer a le-

gilor naturale, că averi materiale câștigate de oameni harnici, se svântură de urmași ticăloși.

Dar oameni avuți înțelege apostolul și de aceia, cari au mai multe bunuri materiale, decum le-ar fi de ajuns spre satisfacerea trebuințelor reale.

Iar de aceștia avem destui.

Nici ei nu sunt cruțați de fatalitatea neînduplecată. Ori ei, ori urmașii lor, își aduc aminte, prea târziu, de rostul: neque sperare in incerto divitiarum.

O singură cale e mântuitoare: „Bene agere... Thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum...”

Și aici, dat ne este să simțim multă îngrijorare pentru o lacună.

Numeroși oameni avuți au fost pătruși de învățătura Scripturii. Și unii în viață, alții la moarte, au lăsat averi frumoase pentru alinarea lipsurilor celor săraci.

Multe fundații sunt dovezi grăitoare.

Dar dela intențiuni mântuitoare, și fapte grăitoare până la roade bune mai este distanță. Tocmai tării din urmă au scos la iveală o sumă de mizerii și greșeli în acordarea bursei și ajutoarelor, propunându-se diferite modalități pentru curmarea lor pentru a se întrebuița fundațiile în conformitate cu lipsurile cele mai arzătoare, ori la tinerii cei mai harnici.

Majoritatea covârșitoare a fundațiilor este pentru stipendii, adică pentru a ajuta *posibilitatea de muncă* în viitor. S'a dovedit în nenumărate cazuri, că din posibilitatea aceasta nu s'a ales nimic. Bursierii ajunși în

Petroniu și Viniciu.

Din piesa „Quo Vadis” scrisă după romanul lui Sienkiewicz pentru scena românească de

Octav Minar.

Tabloul al III-lea.

O odaie romană luxoasă. În dreapta statuia în mărime naturală a lui Petroniu. Mobile aurite. O bibliotecă. În fund orășul Roma văzut prin frunzișul chiparoselor din grădina distinsului patrician.

SCENA I.

Petroniu și Viniciu.

(Sunt în scenă. Viniciu se plimbă agitat.)

Petroniu: Liniștește-te, nici nu credeam să se întâmple una ca asta: Ligia, răpită pentru a doua oară?

Viniciu: După cum vezi: întâi a fost răpită la ospățul dela curtea împăratului, dar fiindcă eram beat, l-am ertat pe sclavul obraznic care îndrăznise să mă liguească, luându-mi din brațe pe Ligia. Aseară, răpită pentru a doua oară!

Petroniu: Trebuie să fie un complot urzit de Aulus. Odată descoperit, își va atrage disprețul împăratului, căci și dânsul a aflat mișelia. Cum s'a făcut Viniciu a doua oară răpirea? Poate din fapte, să găsim un mijloc călăuzitor.

Viniciu: Ascultă. Aseară trimisesem pe centurionul Ataciu, ca să invite la un ospăț intim pe nobila ligiană. Ea, primii cu plăcere invitația. La un colț de stradă, pe când lectica înainta înconjurată de sclavii mei, Ataciu, observă că o mulțime de necunoscuți atacă convoiul. Cât ai elipi din ochi, luminile se stinseseră. Centurionului îngrozit îi licări o idee: Ligia trebuie scăpată! O scoase în grabă din lectică, o luă în brațe și încercă să fugă ajutat de întunec. Dar vai! O lovitură puternică lovi capul lui Ataciu, care căzu mort. În urmă, sclavii se împrăștiară, fără ca unul să poată spune de cine a fost răpită Ligia!

Petroniu: Pe mine lucrul acesta nu mă miră, căci toată lumea știe, că cezarul caută adesea în atacuri de noapte, să-și risipească uritul. Însă, așa vrea să cunoască pe viteazul care cu o lovitură de pumn, a doborât la pământ pe Ataciu, cel mai puternic din soldații noștri.

Viniciu: Dacă l-aș cunoaște!...

Petroniu: Uriașul acesta trebuie să fi fost ajutat de cineva.

Viniciu: Cine i-ar fi putut veni în ajutor?

Petroniu: Cine? Coreligionarii!

Viniciu: Ce coreligionari?... Ce zei are Ligia?

Petroniu: Nu e nici o femeie în Roma care să nu-și aibă zeii. Negreșit că Pomponia, a creșcut-o în cultul divinității, pe care o adora și dânsa. Fusese chiar învinuită că e creștină. Tri-

bunul de familie a spălat-o de această învinuire.

Viniciu: Religia lor poruncește iertare!

SCENA II.

Aciași. Eunicia și Tiresias.

Eunicia intră prin stânga ducând o amforă, o tablă cu două cupe, pe cari le așază pe o masă lângă Petroniu.

Petroniu: Cuvintele acestea pentru mine n'au nici un înțeles. Eunicia, toarnă. (Eunicia execută) Dacă Zeul lor e atât de darnic, cu atât mai bine! Să te ierte și ca dovadă să-ți dea pe Ligia. (bea.)

Viniciu: Glumești Petroniu?

Petroniu (zâmbitor): Ași, ia și tu o cupă de vin dintr'o calitate, din care mi-a cerut și Nerone vre-o câteva amfore.

Viniciu (luând o cupă): Nu ști în ce stare sunt. Numai beau, numai mănânc, numai dorm. Toată ziua rătăcesc prin oraș, căutând-o. O să înnebunesc!...

Petroniu: De ce atâta zbucium? Am trecut și eu pe aici. Știu că nimica pe lume nu poate înlocui femeia iubită; totuși, o sclavă tânără și frumoasă, ne poate procura câteva clipe de plăcere.

Viniciu: Nu-mi trebuie.

Petroniu: Poate că ale tale, numai au atracția noutății. Dar... (arătând pe Eunicia) ia ui-

viață nu s'au arătat vrednici și recunoscători pentru ajutorul avut.

Neapărat, numărul celor ingrați trebuie să se reducă ori să dispară. În acest caz fundațiile de burse vor fi *prea de ajuns* pentru trebuințele noastre.

Cu ce ajutam însă munca actuală? Munca prezentă, absolut sigură și de folos imediat, nu ca cea „probabilă” în viitor!

Ei, vezi, fericiții noștri fondatori la munca imediată nu s'au gândit, la sprijinirea lucrărilor nemijlocite. Dar ceace nu s'a făcut în trecut trebuie să se facă în viitor și întrezărim de pe acum semnele unei înțelegeri mai adânci a acestei lacune. Fundația Stroescu pentru cooperativele sătești, fundația Dr. Mihai, pentru ziaristii noștri, sunt dovezi de justă apreciere a muncii actuale, de folos indispensabil, pentru pregătirea viitorului.

Semnalez dar următorul paradox:

La noi ajutoarele nu lipsesc. Dovadă numeroasele fundații de stipendii.

Dar ajutoarele (bursele) se dau în nădejdea hărniciei *viitoare*.

Pentru munca reală, actuală, de folos imediat obștei, abia avem începuturi de ajutor material.

Drept muncă actuală, reală și de folos imediat obștei, socotesc eu:

a) *ziaristica noastră*;

b) publicațiile morale și instructive, începând dela cărțile populare până la reviste și cărți pur științifice;

c) călătorii, observații și experiențe științifice.

Prin sprijinirea statornică a acestor categorii de muncă se promovează luminarea maselor, progresul moral și cultural, viața superioară a neamului.

În orice caz, oamenilor noștri cu dare de mână, cu atragere de inimă și pătrunși de învățătura Scripturii, li-se prezintă mănoase terene de a-și ridica temelii bune pentru viața viitoare.

În lume domnesc legile naturii. Toate fenomenele sunt regulate de legea cauzalității.

Până la anumit punct ne putem aservi aceste legi. Prea departe nu mergem cu aservirea lor. Bătrânețea, boala, toate suferințele posibile de natură trupească și sufletească, pe urmă moartea, nu le putem stavili, nu le putem înlătura nici dela noi nici dela nimeni. Dacă sufletul ne atârână numai de lucrurile acestei lumi, nu ne rămâne nici o consolare, nici o speranță în momentul când sună ceasul suferinței, ori clipa despărțirii. Adevăr grăesc stichurile dela morți: „Care desfătare lumescă rămâne neîmpreunăată cu griji? Care mărire stă pe pământ neschimbată? Toate sunt mai neputincioase decât umbra. Toate sunt mai înșelătoare decât visurile.”

Nu rămâne decât râvna noastră spre viața superioară și conștiința ajutorului, ce l'am oferit după puteri, în tendința altora spre aceeași viață.

Prietenia româno-maghiară în lumina celor dela „Pesti Hirlap”. Perciunatul organ al bôrzianerilor din capitala țării „ungurești”, dă cetitorilor săi în numărul de azi, drept compensație pentru desiluzia ce au avut-o cu numărul de Crăciun care li-a înșelat toate așteptările, un articol despre prietenia româno-maghiară, articol menit să satisfacă gusturile și exigențele chiar și ale celor mai nesăturați vizionari ai șovinismului unguresc.

— Cu toate că suntem aderenți însuflețiți ai politicii șoviniste maghiare, — zice autorul articolului —, primim totuși cu cea mai mare bucurie mâna de pace a naționalităților nemaghiare. Nu putem admite însă ca pacea să se facă în contul nostru și a drepturilor — înțelege: privilegiilor — câștigate cu mult sânge de strămoșii noștri. Români și celelalte naționalități n'au decât să renunțe la pretențiunile lor exagerate, să recunoască supremația maghiară, — și pacea e atunci ca și încheiată.

Culmea perfidiei jidovesti o atinge perciunatul, când afirmă că nu naționalitățile sunt cele supuse prigonitorilor ci tocmai națiunea maghiară e oprimată pe toate terenele din partea naționalităților. *Minimul ce-l cere națiunea susținătoare de stat dela naționalități, e ca acestea să-i recunoască drepturile legale și să nu prigonească limba și instituțiunile maghiare pe teritoriul statului ungar, susținut de elementul maghiar,* — zice patriotul.

Și la urmă, încheie cu un apel adresat Vie-

nei pe care o provoacă să-și schimbe atitudinea față de naționalități, asigurând-o că singurul element în monarhie care nu gravitează în afară, e elementul maghiar, care în toate timpurile a fost stâlp credincios al tronului...

Timeo Danaos. Într'un interview acordat ziarului „N. Fr. Presse”, primul ministru ungar Lukács a declarat, că noua reformă electorală și reforma administrativă vor fi votate în parlamentul ungar, cu toată opoziția ce o întâmpină. În noua lege electorală și în dispozițiile administrației se va ține seama și de limbile nemaghiare. Guvernul ungar dorește ca și naționalitățile nemaghiare să ia parte la viața de stat ungar. E probabil că în curând vom veni cu propuneri practice în această privință, — a spus ministrul Lukács.

Cum vor lua naționalitățile nemaghiare parte la viața de stat asta e un secret al dlui Lukács. Dacă toate favorurile ce gândește să refacă se reduc la planul de a reda vre-o 2—3 prefecti români din garda ilustră ce-l înconjoară (Burdea, Șegheszku și ceilalți), — atunci mulțămim frumos.

Congresul socialiștilor din Arad. Ieri s'a ținut în Arad în sala festivă a primăriei din Arad, sub președinția dlui Dr. Vadász Ármánd, congresul social-democraților din loc și împrejurime, la care au luat parte 68 de delegați din diferite localități ale comitatului. Darea de seamă despre activitatea din anul acesta a făcut-o secretarul partidului, dl Sava Damian, după care a urmat o discuție. S'a votat o rezoluție prin care se provoacă toate elementele democratice să ducă luptă înviersunată în contra proiectului de vot electoral al lui Lukács. *S'a hotărât ca și partidul naționalităților nemaghiare din Ungaria să fie invitat să coopereze la această campanie împotriva acestei caricaturi de vot electoral.* După prânz s'au desbătut alte chestiuni de importanță pentru propaganda socialistă în comitat. S'a ales pe urmă noul comitet: preș. dl Dr. Vadász Ármánd; secretar Sava Damian, și cashier dl Wollman Emil, medic dentist.

tă-te la asta! Acum câteva zile, tânărul Fonteius Capiton, voia să-mi dea pe ea trei efebi frumoși din Clasomene.

Viniu: Nu, nu!... Nu-mi trebuie... N'o vreau... Îți mulțămesc... Mă duc prin oraș s'o caut pe cealaltă...

Petroniu: Ai răbdare. Servitorii mei vor aduce încurând un răspuns, care sper să-ți schimbe dispoziția. **Eunicia!**

Eunicia: Stăpâne.

Petroniu: Vezi lua o bae, îți vei unge trupul cu parfumuri, s'apoi te vei duce la Viniu.

Eunicia (ingenunchiând): Iertare!...

Petroniu: Nu-mi place să repet un lucru de două ori.

Eunicia: Mai curând doresc să fiu cărătoare de lemne, decât batjocorită astfel.

Petroniu (atins): Ce!

Eunicia: Fie-ți milă stăpâne!... Nu căuta să-mi pătezi cinstea pentru o clipă de vanitate.

Petroniu: Pleacă din față-mi sclavă obraznică.

Eunicia: Fă ce vrei cu mine, dar corpul nu-l pot vinde.

Petroniu: Ha, îndrăzneț răspuns.

Eunicia: Mă iartă! Nu mă goni... Lasă-mă să stau aicea!...

Petroniu (strigând): Tiresias, Tiresias.

Tiresias (intrând): Stăpânul ce ordonă?

Petroniu (râzând în silă): Ia pe Eunicia și dă-i douăzeci și cinci de bice, dar dă-i-le așa, încât să nu-î scării pielea. (Tiresias esă cu Eu-

nicia.) Un fapt nemai auzit în Roma, ca o sclavă să discute o poruncă dată.

Viniu: Mai mult, sclavii au început să se ajute între ei; dar... vreau să plec, dă-mi o manta cu glugă, Petroniu.

Petroniu: Fi răbdător. Am pus pe sclavii mei de pază în toate părțile, dându-le toate lămuririle și semnele, atât ale Ligiei cât și ale uriașului care a răpît-o întâias dată din sala ospățului. În fine, sunt încredințat că tot el a răpît-o aseară, omorând pe Ataciu.

Viniu: Cum, Ursus?

Petroniu: Da. Singurul care are o putere extraordinară în Roma. La început mă îndoiam, dar acum sunt încredințat. E, Ursus!

Tiresias (intrând cu biciul în mână): Stăpâne, pe când biciuiam pe Eunicia, dânsa a mărturisit, că știe pe un grec, care a aflat unde-i Ligia.

Petroniu: Vre-o nouă amăgire ca să câștige ceace a pierdut.

Viniu (rugător): S'o ascultăm Petroniu!

Petroniu: Atunci, trimite-o. (Tiresias salută și esă.)

Viniu: În sclava asta, e ceva nobil, Petroniu!

Petroniu: De unde presupui?

Viniu: După îmbrăcămintea. Se gătește simplu. Are un mers caracteristic, măreț. (Eunicia intră, salutând.)

Petroniu: T'ai luat pedeapsa?

Eunicia: Da stăpâne.

Petroniu: Omul despre care ai vorbit lui Tiresias, e aici?

Eunicia: Da stăpâne.

Petroniu: Cum îl cheamă?

Eunicia: Chilon Chilonides.

Petroniu: Meseria lui?

Eunicia: Medic, înțelept și ghicitor, știind să citească și să prezică destinele.

Petroniu: Ți-a spus și tie viitorul?

Eunicia: Da stăpâne: o durere și o bucurie.

Petroniu: Durerea ți-a venit prin biciul lui Tiresias. Dar fericirea?

Eunicia: A venit și ea stăpâne.

Petroniu: Cum?

Eunicia: Rămânând aici în casa ta stăpâne! **Petroniu:** Ești iertată. Trimite pe Chilonides. (Eunicia iese).

Viniu: Poate e un vrăjitor care ghiceste viitorul.

Petroniu: Să vedem.

SCENA III.

Aceiași. Chilon Chilonides.

(Chilon intră, salutând respectuos).

Petroniu: Imbrăcămintea-i sărăcăcioasă, nu știu dacă arată o mizerie adevărată sau prefăcută? (Ironie) Salut divinuie Tersist! Ce-ți mai face cocoșa care ți-a făcut-o divinul Ulyse sub zidurile Troiei? Și el ce face pe câmpurile Elysee?

Chilon: Stăpâne înalt și bun, — Ulyse cel mai înțelept dintre morți, salută pe Petroniu,

Situația internațională judecată în Italia.

Alte două vase de război cumpărate de România.

(Dela corespondentul nostru.)

Roma, 25 Decembrie.

Amânarea pe Sâmbătă a conferinței de pace din Londra, a mărit nervosismul așteptării ce domnește în Italia, nervosism care este destul de accentuat în întreaga Europă.

Se credea că zilele acestea, se va da o soluție conflictului din Balcani, și deci o liniștire a spiritelor din restul Europei, dar amânarea aceasta, nu face decât să crească teama de viitoare conflicte.

Astfel, ziarele italiene, relevează — ca o amenințare — fraza aceasta a lui *Die Zeit*: „Noi am obținut un succes diplomatic, dar Sârbii au obținut Sangiacatul și calea comercială la Adriatică”; și mai ales scot în relief o altă frază a ziarului *Reichspost*, care sună și mai accentuat decât cea dintâi: „La urma urmei, noi am mobilizat armata, am păgubit bănește țara, am speriat populația, ca să isprăvim prin a ceda, obținând numai rezultate negative: ca Serbia să nu ajungă cu teritoriul la Adriatică.”

Însă ceia ce mărește mai mult neliniștea în Italia, este un articol al ziarului *Montagsrevue*, din care se refrânge și mai clar situația încurcată ce domnește azi, și care ar putea să devie chiar critică. Ziarul de care vorbesc — și ale cărui citate se citesc în presa italiană — zice, între altele: „Dacă Serbia nu va evacua Durazzo, conflictul austro-sârb nu poate fi socotit ca isprăvit”, și adaugă că dacă războiul va reîncepe în Balcani „ar putea să dea loc la o nouă situație” plină de preocupări.

Clari ar putea fi preocupările și noua situație? *Montagsrevue* o spune mai la vale: „publicul să nu-și facă iluzii prea mari: pericolul unui mare război nu este încă înlăturat.”

Comentariile și citatele pe cari ziarele ita-

liene le fac articolelor publicate în Austria, denotă și mai evident, preocuparea profundă și enervarea în care spiritul public italian se găsește.

Intr'adevăr, pentru Italia, este o chestie foarte importantă, rezolvarea conflictului, nu atât dintre Turcia și Liga balcanică, cât cel dintre Serbia și Austria. Căci, în revendicările ei asupra coastei Adriatice, Serbia a făcut să se nască în Italia importanta chestiune a coastelor Albaniei.

Pe de altă parte, știrea ce se publicase zilele trecute că Austria a dat ordin să se desconcentreze trupele ce mobilizase, acum se desminte, astfel că și mai vie rămâne teama unui viitor mare conflict armat, conflict în care Italia va trebui să aibă partea sa, fie ca aleată a Austriei, fie ca direct interesată în cauză.

Dorința unanimă a cercurilor competente italiene, este ca să apară cât mai repede curcubeul păcii pe înouratul cer european, și cu toate că azi a sosit la Roma știrea publicată de ziarul vienez *Tagblatt* prin care se spune în mod oficios că toate Puterile au intervenit la Constantinopol consiliind Poarta să grăbească încheierea păcii, totuși nu tocmai optimiste sunt vederile italiene asupra acestei păci.

Căci, un fapt nou, a venit să îngrijorească opinia publică, anume: *România a cumpărat în Anglia alte două vase de război, două contratorpiloare cari fuseseră comandate acolo de statul american Chili.*

Faptul acesta, ar arăta că chiar dacă soarele ar începe să străbată printre norii ce se grămădesc de partea vestică a peninsulei Balcanice, în partea sa estică, situația rămâne tot nourată, iar înarmările României și pe apă, numai bune prevestiri nu pot să aibă.

Se mai spune că *România, a promis aceste un milion mai mult pentru fiecare din aceste vase, numai să i se predea imediat*, fapt care ar însemna o necesitate urgentă de armament, cerută de situația încurcată din Orient.

Presa italiană, anunțând cumpărarea acestor două noi vase, dă și oare cari detalii asupra lor, anume: fie care au câte 1430 de

tone; au o fușcă de 31 de noduri pe oră și fiecare din ele sunt armate cu câte șase tunuri cu tir repede, calibru 120, și cu câte două mitralieze.

I. T. Allan.

Orașele și viața noastră socială.

II.

Arad, 27 Decembrie.

Mâna împrejurărilor e atât de grea, încât neamul nostru stă gârbovit sub povara ei și e generală impresia, cel puțin după strigătele deperate și recomandarea atâtor soluțiuni pripite ca leac, că în ziua de mâne va zăcea lăhnit la pământ. Însă cercetarea puterii din sufletul acestui trup gârbovit, în ce constă secretul vitalității lui trecute prin vremi de furtună, și în ce chip s'ar putea manifesta pentru stăpânirea spiritului timpului, nici un istoric n'a făcut o astfel de operă organică, adevărată, și va mai trece ană pe vale până vom avea o istorie a Ardealului (înțeleg sub Ardeal întreg pământul Românilor din țara asta).

Fapt e că vremea trece cu goana ei de prefaceri și nu mai îngăduie vechile condiții în carele cărora un neam avea la îndemână secole să-și ducă viața în același tempo.

E vorba deci de o nouă școală a vieții. Organismul gârbov trebuie îndreptat și întărit, prin însăși fibrele sale. Situația noastră de azi e atât de dificilă încât cea mai mare greutate o avem în crearea mijloacelor sigure.

Dar nu numai noi, Români, am putut avea o astfel de situație, ci sunt alte popoare cari siluite prin fatalități zdrobitoare au ieșit triumfătoare și munca trudnică le-a însușit cu rară elasticitate, o rară înțelegere a vieții, un caracter arid și lămurit, — întocmai ca acel erou al poveștilor noastre căzut pe nedrept, îmbucătățit și îngropat din partea stăpânului tiran, dar apoi scos de unghilele boilor săi mai strălucitor, mai mândru și mai frumos. Astfel de popor e cel polon. Ingenunchiarea lui nedreaptă din partea marilor puteri l'a făcut să-și revie la adevăratul element al sufletului, și-a creat o clasă burgheză, o seamă din cele mai frumoase instituții economice, școli numeroase, universitate; cu forța muncii și-a recăștigat pământurile pierdute și de bună seamă o astfel de stare de lucruri îi va aduce independența glorioasă de mâne. Trei milioane de oameni dau un factor puternic sub toate fețele culturii umane și istoria le-a asigurat paginile.

cel mai cuminte dintre vii, și-l roagă să-mi acopere cocoșa cu o mantie nouă!

Petroniu: Frumos răspuns!

Viniciu: Merită o mantie!

Petroniu: Ști bine cu ce vrei să te însărcinezi?

Chilon: Se caută o fată numită Ligia, care a dispărut ieri seară, pe când se ducea la un prieten. Sunt sigur că n'a ieșit din oraș. Aici sau aiurea eu îmi iau sarcina să o găsesc.

Petroniu: În ce chip?

Viniciu: Prin ce mijloace?

Chilon: Mijloacele tu le ai stăpâne. Eu n'am decât mintea.

Petroniu: De unde cunoști pe Eunicia?

Chilon (cu mândrie): A venit să mă consulte, auzind că sunt celebru.

Petroniu: Să te consulte, în ce?

Chilon: Intr'un amor nenorocit.

Petroniu: Și ai vindecat-o?

Chilon: Mai mult. I-am dat un talisman care are darul de a provoca amoruri reciproce.

Petroniu: Ce talisman?

Chilon: Două fire din cingătoarea Venerei, vârâte într'o coajă de migdală.

Petroniu: Și cât ți-a plătit?

Chilon: Asemenea servicii nu se pot plăti cu nimica.

Viniciu: Ești filosof?

Chilon: Îmi lipsesc două degete dela mâna dreaptă și aș vrea să fac economii pentru a plăti un scrib care să noteze doctrina mea și

Petroniu: Din ce școală faci parte divinule înțelept?

Chilon: Dacă mă judeci după mantia găurită sunt cincii; după sărăcie, stoic; iar după lipsa de lectică, sunt pesipatic. După cum vezi sunt silit să-mi târăsc preceptele din tavernă în tavernă...

Petroniu (ironic): Și să-ți aprinzi nasul la altarul lui Bacus.

Chilon: Nu stric eu. Diogene strică. El ne-a învățat că izvorul înțelepciunii e căldura.

Petroniu: Unde-i patria ta?

Chilon: La Pontul Euxin.

Viniciu: Cu ce trăiești?

Chilon: Trăiesc învățând și împrumutându-mi știința ori cui are nevoie de ea. A fugit un slav de preț? Il găsesc. Scrie cineva vre-o frază obscenă la adresa Pomponiei? Il aflu. S'ascunde în vre-o librărie vre-o carte împotriva lui Cesar? O descopăr. Aflu tot și știu tot; — tot ce spun senatorii, cavalerii, negustorii, curtezanii, poezii, sculptorii; și, nu e casă, nu e colț în Roma, care să mai poată păstra vre-un secret pentru mine.

Petroniu: Pe toți zii, destul ilustre înțelept, căci o să fim înecați de valurile meritului tău!

Viniciu: Știm acum cine ești; ai nevoie de vre-o deslușire?

Chilon: Am nevoie de arme.

Viniciu: Ce arme?

Chilon (făcând gestul numărării banilor):

Viniciu: Înțeleg! atunci ești un măgar, care ia cu asalt o cetate prin sacii de aur.

Chilon: Eu nu sunt decât un biet filozof! Aurul voi îl purtați.

Viniciu: Primește! (îi aruncă o pungă).

Chilon (ridicând punga): Stăpâne eu știu mai mult decât crezi. Știu că fecioara n'a fost răpită de Aulus, căci am vorbit cu slavii lui. Știu iarăș că n'a fost răpită de Nerone. Fuga a fost pusă la cale de un slujitor, venit cu ea din țara lor.

Petroniu: Auzi Viniciu? Ce ți-am spus eu?

Chilon: Stăpâne, vorbele aceste mă măgulesc. Nobilu Viniciu, care a stat cincisprezece zile în casa lui Aulus, n'ar putea să-mi dea oarecare lămuriri? N'ai văzut pe Ligia făcând vre-un semn?

Viniciu (după o frământare a minții): Semne?... Ia stai!... A, da!... Intr'o zi am zărit pe Ligia desemnând pe nisip un pește...

Chilon: Un pește? De câte ori?

Viniciu: Odată.

Chilon: Ești sigur că era un pește?

Viniciu: Da. Ghicești cumva ce însemnează? (Eunicia apare în stânga, dar se ferește să fie văzută de Petroniu).

Chilon (entuziasmat): Am ghicit! Mâne veți afla vești cari o să vă uimească (salutând) Norocul să v'ajute iluștri stăpâni (iese).

Petroniu: Spune să-ți dea o mantie.

Chilon (din fund): Ulyse îți mulțumește pentru Tersit. (Dispare).

Petroniu: Cândăci ai dezi ar fi undeva o

Iată noua școală, de educație națională! Inșă pentru o astfel de pregătire trebuiesc înțelese a-nume lucruri organice.

O unitate de spirit între clasele societății, formarea aceluia element de coeziune, de continuitate a intereselor. La noi se resimte o separare dureroasă, o prăpastie între tată și fii. Rezultatele jertfelor de educație aduse de părinți sunt monstruoase. Diferenții profesioniști sunt plini de dispreț unii față de ceilalți și se simt la larg în prietenii cu străinii!

O nivelare a felului de cugetare, o armonie socială, o iubire a sângelui. La noi nota individualității e asaltată motivat și nemotivat. Fiecare lucrează cum îl taie capul. Acest individualism exagerat pe motiv de cultură duce la neglijarea ori căruia bine public. Așa se explică indiferentismul și egoismul fiecăruia și neapărarea instituțiilor puține câte le avem. Ce zicem noi când sătenii bogați predau școli confesionale statului pe nimica toată, ca pe o sarcină?

Spirit de jertfă. Dar la noi e nepăsare cu carul, numai cât nu încuim ușile bisericilor, școlilor, tuturor instituțiilor, vrem sistarea presei. Dar să putem vorbi de înființarea unui muzeu național, o podoabă a artei unui popor de patru milioane!

Sprîjinirea educației. Desigur aici e răul cel mai mare. Copilul să învețe cât se poate limbi străine, căci atunci nu va avea greutate în viață, nime nu-l va putea trage pe sfoară și să vedeți cu ce mândrie privește părintii la vorbele acelea de aur cari țin în ele toată cumințenia numai ce o poate avea un muritor. Școli străine numai sunt adevărate, noi ca neam prăpădit nu putem avea lucruri bune. Nu ne cugetăm niciodată la un control serios al capacității băieților în școlile elementare ori secundare. Noi vrem spirit de notorietate, de gesturi, de falosie, — că doar asta e cultura adevărată —, și îl găsim cu prisosință la poporul unguresc, la care aceste însușiri sunt inerente... Cu ce să măsurăm dezastrul enorm ce ni-l aduc orașele ungurești?

E imperioasă dominația unei discipline. Dar unde se poate închipi o mai complectă anarhie decât în întreaga societate românească, unde între preoți și învățători a ajuns la paroxism?

Toate aceste stări triste nu le avem din vina noastră, ci din vina curentelor de idei străine. Că doar atâtea curente de idei se încrucșează pe pământul monarhiei noastre, și atâtea floare putredă s'a născut începând cu liberucetătorii și sfârșind cu soviniștii, cu cei cari proslăvesc omul fără naționalitate și sfârșind cu cei cari recunosc un singur neam pe lume, cel unguresc, tare, mare, cu frinele 'n mână...

Influențele ce le suferim vin toate prin orașe, unde se îngâmădește tot luxul și podoaba unei țări. Eficacitatea de rezistență lipsindu-ne, presionându-ne formulele administrației ungu-

rești la a cărei discreție suntem în ori ce pas, e așa de naturală încâlceala ce ni s'a produs în rîndurile societății. Pentruca cineva să aibă drept a-și pune pe poartă o firmă, trebuie să și-o scrie ungurește...

Ne rămâne deci satisfacerea lipsurilor organice: crearea burghezimei, susținerea cu spirit de jertfă a instituțiilor ce le avem și crearea altora, dar mai înainte o educație națională a sufletului românesc, o omogenitate de interese, producerea unei fermentații vii de idei în masa mare populară, cu a cărei conlucrare numai vom avea o cultură unitară, complectă în felurile ei de înfățișare. Plugarii vor fi gata ori când să ne poată da o burghezime instruită cu adevărat pentru a astâmpăra necesitățile adânci ale societății românești. Dela plugari ne vine scăpare, ei sunt cei mai buni fii ai neamului, ei simțesc mai bine cutremurările aspre ale pământului și duhul înstrăinat al culturii românești, prin hărnicia lor numai ne vom putea cere parte legitimă a orașelor năpădite de polomidă străină. Avem datoria să păzim pătrunderea ideilor ucigase cari-și caută așezare sub coperișul de pae al casei lor.

Suprema datorie a intelectualilor noștri e să oprească dihonă hărțuieților, să aprindă flacăra iubirii calde de neam în casa lor, să contribuie din toate puterile la crearea civilizației românești și la spiritul de unitate sufletească și de jertfă pentru toate bunurile noastre. — numai așa dându-ni-se posibilitatea de a ne echilibra din nou viața socială românească, de a paraliza efectele dezastruoase ale străinismului orașelor unguirizate, de orașe fiindu-ne legată existență. — de a înțelege și urma evoluția vremii. I. C.

Scrisoare din Viena.

Chestiunea expoziției române. — Intrunirea dela Capela. — Raportul dlui Dr. Mihai Popovici. — Protocolul. Telegrama către Maj. Sa Impăratul.

Cu tot numărul lor atât de numeros, românii din Viena n'au încă o parohie a lor separată. Preotul român nu poate îndeplini cu dela sine putere toate îndatoririle ce se leagă de misiunea sa. El nu poate boteza, cununa, sau înmormânta decât asistând pe lângă preotul grecesc. În sfârșit el nu poate ține registre oficiale — mitrice — cu numele celor noui născuți. Toate aceste drepturi sunt de partea parohiei grecești.

Natural acest neajuns e mare. El stânjenește libera noastră dezvoltare, jîgnind în același timp sentimentul național și religios al enoriașilor români. Se caută de mult timp ca prin mijloace potolite să ne recăpătăm drepturile egale pe care le avem alături de Greci. Demersurile n'au dat rezultate satisfăcătoare. Con-

vinși însă de dreptatea noastră n'am încetat lupta.

Zilele acestea Români greco-orientali din Viena au fost din nou invitați la capela ca să se înțeleagă asupra demersurilor ce trebuie luate.

A asistat un număr foarte mare de credincioși, arătându-se prin aceasta interesul deosebit ce se dă chestiunii expoziției române. Biserica și anticamera sunt aproape neîndestulătoare.

La 9 ore se deschide adunarea alegându-se ca președinte de conducere dl Dr. St. Ciurcu. D-sa mulțamește pentru participarea în număr atât de mare a credincioșilor și pentru alegerea sa ca președinte, amintind celor de față datoria ce o au de a persista în cererea lor de a căpăta deplinătatea drepturilor alături de biserică grecească, precum și de a li se crea o parohie de sine stătătoare. Solicită atenția tuturor asupra raportului pe care îl va expune dl Dr. M. Popovici.

Dl Dr. M. Popovici anunță de mai înainte că nu va face istoricul complect al chestiunii bisericești române. Îmi rezerv acest drept pentru o altă adunare. Totuși, pentru lămurirea fiecăruia, voi schița care ne sunt drepturile noastre aici și care ne-au fost jignirile aduse. Nu vreau să ating pe nimeni, totuși voi spune un lucru adevărat când voi afirma că relațiile noastre cu Grecii nu sunt toamă străne. Și nu e vina noastră. Privilegiile pe cari Iosif II și Francisc I le-au acordat credincioșilor greco-orientali, cuprind în măsură absolut egală și „națiunea Grecească și națiunea Valahă”. Totuși Grecii încă de început ne-au încălecat drepturile noastre, interpretând în mod nedrept titlurile noastre primitive și făcând o chestiune capitală din înțelesul valah și macedo-valah. Această nuanță nu există scrisă în actul vechiu ci numai în traducerea ulterioară făcute cu rea credință.

La 1867 stabilindu-se prin legile fundamentale de stat deplina egalitate a tuturor naționalităților și confesiunilor, am căutat și noi să ne conformăm și să cerem această egalitate — pe care ne-o dădea și dreptul și fiveasa evoluție a împrejurărilor.

N'am isbutit însă. La 1856 după atentatul în contra împăratului, episcopii slav și român cer să se ridice aici câte o biserică. Biserica slavă s'a ridicat la 1892. A noastră însă nu. Cu chipul acesta noi am rămas sub ascultarea bisericești grecești, cu care totuși avem drepturi egale. E de prisos să vă spun că vecinătatea noastră cu Grecii ne-a adus multe neajunsuri și jigniri. La 1900 am făcut o rugare pe lângă biserică grecească ca să ni se recunoască drepturile. Cererea noastră a fost respinsă. Ba încă dlor au schimbat regulamentul prevăzând ca inserierea și admiterea ca membru al comunității grecești nu se poate face decât după aprobarea comitetului. Cu mari sacrificii am putut la 1907 să fondăm aici această capela parohială în care credincioșii noștri să se poată închina în liniște. Ce trebuie să facem? Revendicările noastre juste pe lângă biserică grecească își vor urma cursul lor firesc. Voim însă ca paralel cu această acțiune să întreprindem alta, anume să căpătăm o parohie

țară a șarlatanilor, Chilonides ar putea să domnească peste dânsa.

Viniu: Trebuie să facem cunoștință mai de aproape cu acest filozof. El ar putea să ne aducă multe foloase.

Tiresias (intră prin fund): Stăpâne, nobila Crisotemis asteaptă în tripodiu. (Iese).

Petroniu: Viniu, vino și tu. Decât să hoinărești ca o umbră prin Roma, e mai plăcut să ascultăm flecăriile ușoare ale curtezanei Crisotemis, care vine să ne povestească ce se vorbește prin lume de fuga Ligiei, și totodată să ne ceară noutăți pentru ale povesti altora. (Iasă amândoi).

SCENA IV.

Eunicia (singură).

Eunicia (iese din locul unde a fost ascunsă, privind cu frică în toate părțile). A trecut și această mînie, cum trec toate în lume! (Privind statuia lui Petroniu). Ce suflet divin ai tu stăpâne! Cum aș dori să string în brațele mele de selavă, acest corp minunat! Cum aș dori să sărut aceste buze, mai dulci decât nectarul zeilor!

Dar ce spun eu, păcătoasă!... Acest drept, nu-l poate avea la Roma, o sclavă! Ești nobil stăpâne! (Se prosternă). Strălucitoare marmoră, măcar tu mă lasă să desghet cu căldura tinereții, răceala ta eternă! (Înlănțue cu brațele statuia). Ah!... Arbitr al elegantei, pe tine te iubeste Eunicia!...

(Cortina).

Iași, 25 Decembrie 1912.

Poeziei.

Tăcut cu cheile de aur ale Increderei supreme
Pleca-voiu într'o zi spre țara netălmăcitelor
[poeme,

Pleca-voiu trist spre Eldorado, spre un alb palat
[cu porți închise

Mănat nebun de noui credințe, spre-nchipuite
[paradise.

Ca pe-osândiții la galere porniți spre tărături
[tropicale,

Mă va mâna fatalitatea, mă va mâna pe acieas
[cale,

Iar un boem proptit pe coate,, la masă stînd că'n
[ceasuri sfinte

Mă va privi cu ochii umezi din noapte-aducerii
[aminte

În albele-mi orgii de artă tăcea-vor serpii ce mă
[pradă,

În albele-mi orgii de artă, tăcea-va pulberea
[nomadă,—

Cu artificii de spectacol și cu capricii de tortură,
Mi-oiu inflori condeiu și-anii, să 'ncânt Deșer-

[tăciunea dură...

Tăcut cu cheile de aur ale Increderei supreme
Pleca-voiu spre palatul magic, al necântătelor
[poeme...

Și la banchetul ce acolo, Căderea 'n cinstea-mi
[o să-l dee,

Pe-o tavă îmi vei duce capul, tu 'ncântătoare
[Salomee!...

A. Cotrus.

PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE
CASĂ DE CLAVIRE este a lui
FRANZ și ALBERT RENNER
Timisoara-Josefin str. Hunyadi 12

Mare asortiment de
PIANE, PIANINE și HARMONII.
Calitatea cea mai bună. (Re 128) Prețuri ieft. nie

a noastră liberă. Să nu cerem însă o parohie separată.

Să cerem o expoziție, o filială cu alte cuvinte, prin care parohia noastră, prin delegație, să capete toate drepturile parohiale. Preotul nostru să poată boteza singur, să poată cununa, înmormânta, să poată tine registre oficiale. Parohia grecească să aibă numai dreptul de control. Pentru aceasta însă se cere să arătăm că posedăm o avere. Această avere o avem. Pe lângă suma de 8000 de coroane dată ca ajutor din fondul religios, mai avem alte sume, care la un loc pot forma vre-o 60—70 de mii de coroane capital. D-voastră trebuie să ne dați aprobarea celor spuse de noi și să primiți prin aplauze protocolul ce vi se va ceta, pentru ca prin aceasta noi să putem luera și mai departe, înaintea forurilor competente.

Dr. Lazăr Popovici cetește protocolul care va fi înmănat Locotenentului țării din Austria de Jos. Adunarea primește în unanimitate textul protocolului. După aceea d-sa roagă pe fiecare să iscălească acest protocol. S-au strâns numeroase iscălituri.

Părintele protopop Boldea cetește apoi o telegramă de omagiu adresată Maj. Sale Impăratului Francisc I prin care credincioșii români din Viena mulțămesc pentru grija pe care Maj. Sa o poartă față de noi prin mărirea ajutorului pentru biserica noastră. Adunarea aprobă prin aplauze trimiteria acestei telegrame.

Coresp.

Situația internațională.

Ministrul Manu la Constantinopol.

Constantinopol. — Poarta și-a dat consimțământul la numirea fostului ministru român la Londra, Manu, de ministru la Constantinopol.

Din camera română.

București. — Deputatul independent, d. Protopopescu, l'a interpelat ieri pe ministrul de externe, d. T. Maiorescu, asupra rezultatului intervenției României la Atena, relativ la masacrările Macedo-Românilor de către soldații generalului grec Sapuntakis. D. Maiorescu va răspunde la interpelație peste trei zile.

Demisia lui Hartwig.

Belgrad. — Hărțuit de ultimele frământări politice cari l'au istovit cu totul, se spune că Hartwig, ministrul Rusiei la Belgrad, va părăsi orașul. În legătură cu acest zvon se afirmă că Hartwig va pleca de Crăciun în concediu și nu va mai reveni la postul său.

Tratativele româno-bulgare.

Londra. — Guvernul român a primit informații complete dela Londra, asupra primei întrevederi a dlui Mișu cu d. Dr. Danefi, precum și știri foarte bune în ce privește pacea generală, care pare pe deplin asigurată.

Interview cu regele Nichita.

Berlin. — Corespondentul din Berlin al ziarului „Ruskoje Slovo” a cerut regelui Nichita lămuriri telegrafice asupra temeiniciei svonurilor lansate despre pretinsa conjurație contra dinastiei Niegus din Muntenegru. Regele Nichita a răspuns: „Regatul nu e amenințat nici de nemulțumiri interne, nici de primejdii din afară; va rămâne și de aci înainte tot atât de neînfrânt ca munții lui, ai căror locuitori au făcut în jurul regelui un zid de apărare, contra atacurilor dușmane și ale insinuărilor și calomniilor.”

Conflict româno-bulgar?

București. — Eri a circulat în Capitală zvonul că un grav incident s'ar fi produs la frontiera româno-bulgară. Se spunea că o ciocnire s'ar fi

produs între soldații români și bulgari, și că ar fi căzut numeroși răniți de ambele părți. Se mai adăuga că un ofițer român ar fi fost și el rănit sau chiar ucis, în această ciocnire și că un frate al său din Capitală ar fi primit chiar o telegramă în acest sens. Pe la diferitele autorități unde am controlat zvonul, n'am putut afla nimic precis asupra provenienței sau temeiniciei.

N. R. Suntem autorizați să dăm cea mai formală desmintire svonului înregistrat de unele ziare de dimineață în privința unor încercări produse la graniță între trupele române și bulgare.

Sporuri militare.

București. — Creditele acordate până în prezent ministerului de război pentru armamente, întrec suma de 150 milioane lei. Ministerul de război se ocupă cu crearea a 80 batalioane de recruți. Astfel că în câteva luni armata de campanie a României va număra 265 batalioane de infanterie. Proiectul de buget al ministerului de război pentru 1913—1914 se va ridica probabil la 90 milioane de lei.

Mobilizare de probă în Rusia.

Viena. — „Neues Wiener Tagblatt” anunță din Petersburg: Astăzi, la toate gările se va face o mobilizare secretă de probă a garnizoanei locale, pentru a încerca capacitatea mijloacelor de transport.

Infrângerea flotei grecești.

Constantinopol. — Știri concordante sosite la Constantinopol, anunță că flota turcă a reținut o victorie decisivă asupra flotei grecești. Trei vase grecești au fost scufundate. Restul flotei grecești a fugit în dezordine.

Europa și cererile României.

București. — Cu privire la granițele Albaniei de mâne mi se asigură din cercuri autorizate că nu s'a stabilit încă nimic definitiv. Se speră totuși că și în această chestiune se va ajunge la o înțelegere.

În ultimul timp s'a manifestat un curent puternic tinzând ca ținuturile macedonene locuite de aromâni în masse compacte, să fie alipite la Albania. Se speră totuși că se va ajunge în cele din urmă și la fixarea graniței albaneze. Din partea unora din marile puteri se speră că în chipul acesta se vor satisface o parte din cererile României.

Nu se poate însă ști de pe acum dacă această tendință va fi îndeplinită și dacă ea va găsi aprobarea marilor puteri.

România nu mobilizează.

București. — Ziarul oficios „La Roumanie” publică aseară următorul comunicat asupra zvonurilor despre o apropiată mobilizare a armatei noastre: „Sunt unele persoane cari își fac plăcerea răutăcioasă de a răspândi zvonuri alarmante asupra unei mobilizări iminente, și aceasta la fiecare patru cinci zile. Toate desmintirile cari se repetă de fiecare dată n'au astâmpărat această sete de zvonuri senzaționale. E bine să se știe că România nu va mobiliza decât atunci când va înțelege să între imediat în război. Or, până acum nu e nici un motiv ca să trecem la starea de război.”

Ianina în pericol.

Roma. — „Tribuna” anunță că predarea Ianinei e iminentă. Grecii au primit ajutoare numeroase. Numai din Salonic au sosit la 45.000 soldați greci.

Constantinopol. — Aici a sosit știrea că comandantul trupelor turcești din Ianina a căzut cu întreg statul major. În jurul Coriței luptele continuă. Vre-o 20.000 turci stau în luptă cu 2 divizii grecești.

Suchomlinov la împăratul Wilhelm.

Petersburg. — Ministrul de război Suchomlinov își va începe concediul și va călători în Germania. Oficial se spune că, prin călătoria lui Suchomlinov la Berlin nu se urmărește nici un scop politic, dar nu se neagă că ministrul rus va fi primit în audiență de către împăratul Wilhelm.

Intervenția marilor Puteri.

Paris. — „Matin” anunță din Londra că Turcii vor lua Sâmbătă în ajutor intervenția marilor puteri față cu cererile exagerate ale alianței balcanice.

„Echo de Paris” spune că Turcia stăruiește pentru ca insulele dela gura Dardanelor să rămână în posesiunea ei, și să nu plătească despăgubire de război.

Din Macedonia, guvernul turcesc voiește a face o provincie autonomă sub suveranitatea Turciei însă astfel ca Bulgaria să primească un port în marea Egee și un drum liber, care să ducă la acesta.

Răspunsul camerei române la Mesaj.

Iată textul răspunsului camerei române la Mesajul Tronului:

Sire,

Adunarea deputaților se simte fericită că în împrejurările însemnate de azi a văzut în mijlocul ei pe Regele României și a ascultat glasul bărbătesc și prevestitor de bine al Marelui Căpitan.

În vremurile grele, mai ales, națiunea română știe că în jurul tronului urmează să-și strângă puterile ei toate, pentru ca în unirea lor și în colaborarea tuturor fiilor săi, să găsească Țara ocrotire și apărare pentru drepturile și aspirațiunile ei.

Cuvintele Majestății Voastre, tăria cu care au fost rostite, sunt pentru națiunea română cea mai înaltă chezășie că ea poate privi cu încredere timpurile cari vin, oricari ar fi ele.

Fie, ca în încrederea cu care poporul român așteaptă viitorul, ca în dragostea lui către Suveranul său, să găsească Majestatea Voastră alinarea durerii pe care a încercat-o și care e azi, așa cum a fost în totdeauna, durerea națiunii întregi.

Sire,

Adunarea deputaților își exprimă mulțămirea că anul acesta, pentru întâia oară, vede între membrii ei pe reprezentanții României de peste Dunăre.

Recucerită, după veacuri multe, prin jertfă mare și vărsare de sânge, Dobrogea urmează, de acum înainte, să trăiască viața constituțională a României Mume, așa după cum i-a trăit până azi viața ei istorică și sufletească.

Sire,

Adunarea deputaților a primit cu vie satisfacție asigurarea pe care Majestatea Voastră i-a dat-o, că relațiunile noastre cu toate Statele sunt din cele mai amicale.

Adunarea deputaților a ascultat cu mulțămire declarația Majestății Voastre că România se bucură de deosebita încredere a marilor puteri ale Europei.

Aceste sentimente sunt rodul neprețuit al unei politici tradiționale de cumpănire și de pace, care a putut fi urmărită fără atingere pentru vre-unul din interesele Țării.

Credincioasă politicii sale, România, pentru a localiza războiul, a păstrat neutralitatea față de statele beligerante din Peninsula Balcanică și contribuit astfel la menținerea păcii generale.

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorație de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare amvoane presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Convinsă însă că a politică de pace nu-și găsește temelii decât în sentimentul că ea nu e o piedică la respectarea drepturilor și intereselor legitime ale unui popor, națiunea română ține să se știe că ea urmărește cu deosebită luare-aminte desfășurarea evenimentelor cari se petrec în imediata ei apropiere și că preocuparea ei de competență e să asigure respectarea munerelor ei interese, pe cari împrejurările actuale le-au pus într-o vădită lumină.

Politică României trebuie să fie, mai presus de toate, o politică hotărâtă.

Cuvintele prin cari Majestatea Voastră a rostit această dorință a țării s'au întipărit în sufletele tuturor, ca un crez de mândrie națională.

Prestigiul pe care România, prin atitudinea ei demnă și înțeleaptă, a știut să-l dobândească în concertul european; vitejia cunoscută și recunoscută a ostașilor ei; pregătirea lor deplină pentru vremurile de încercare, și conducerea lor strălucită în ceasul hotărârilor, dau națiunii române dreptul să se aștepte că glasul ei va fi ascultat.

Pătrunsă de necesitatea unei vieți naționale cât mai largi și cât mai pline, însulețită de avântul care ridică neamurile în cauzele lor mari, adunarea deputaților se va grăbi să voteze noile credite ce se vor cere pentru trebuințele armatei, cu mulțămirea pe care i-o dă încredințarea ei adâncă că nici o jertfă nu poate fi socotită prea mare, atunci când în joc e sporirea puterii careia se datorește ființa statului nostru și de care depinde dezvoltarea lui în viitor.

Sire,

Strănsi uniți în jurul guvernului Majestății Voastre, aducându-i întărirea pe care o dă identitatea de convingeri și comunitatea de conștiințe, ne vom sili să fim la înălțimea misiunii pe care am primit-o, desăvârșind astfel opera de întărire și înaintare a statului român în toate direcțiunile.

Înălțând rugile noastre pentru Țară și pentru tron, Vă zicem, Sire:

Să trăiască Majestatea Voastră!

Să trăiască Majestatea Sa Regina!

Să trăiască Dinastia!

CRONICA ȘCOLARĂ

Din ale învățătorilor.

În organul oficios „Székely Tanügy” al învățătorilor din comitatul Mureș-Turda, organ abonat de foarte mulți învățători români confesionali, a apărut articolul următor tradus și augmentat de dl I. G.

„Trădare de patrie—în năzuințele naționaliste!”

„Reuniunea generală a învățătorilor din comitatul Mureș-Turda, pertractând hotărârile transpuse de prezidența alianței regnicolare din a VII adunare generală, între punctele despre regularea salariilor învățătoresți a primit, cumcă favorul gradațiilor de plată, circumscris în hotărâre, să se extindă numai asupra învățătorilor dela școlălele cu limbă de propunere maghiară”.

„Motivul se cuprinde în însăș propunerea. O poate pricepe ori ce patriot adevărat. Ascultul ei e îndreptat în contra trădătorilor de patrie”.

„Pentruce să ajuti o atare școală, și pe un atare învățător, care, deși învață pe copiii compatrioților noștri de altă limbă silit a îngâna (gyagyogni) câteva cuvinte ungurești, inimile lor le în pururea departe de noi, ba îi agită în contra noastră în așa măsură, încât atunci când soarta popoarelor ajunge la arme, vorbesc cu cea mai mare ură despre patrie și despre maghiari, cochetând cu popoarele din statele străine, de a căror soarte mai bucuroși și-ar lega soarta lor, decât de a ungarilor”.

„Sămânța acestei uri și acestei trădări de patrie se află în acele școli și în acei învățători, cari — pe baza propunerii Reuniunii generale a învățătorilor din comitatul Mureș-Turda — nu

trebuiesc împărtașiți de binefacerile regulării salariilor”.

„Întai, pentrucă nu sunt vrednici. A doua pentrucă o torosese în contra patriei și a națiunii maghiare”.

„Mai recent, tocmai un învățător gr.-cat. din comitatul Mureș-Turda a scris un articol agitatoric în contra unui preot gr.-cat. care a cutezat a-și da copilul său la școala ungurească și a rabdat, ca în comuna lui să se iniunțeze școala ungurească, mimicind prin aceasta simțul național românesc pornit așa de frumos spre desvoltare — în Ungaria.

„Din acesta a erupt simțul național românesc...”

„Așisderea acum mai recent s'a putut ceti, cumcă printre combinațiunile rășboinice a răscit o idee: Anexarea Ardealului la România”.

„Idea aceasta s'a născut în sufletul învățătorilor și a popilor valahi. Apoi în sufletul învățătorilor subvenționați din partea statului și a popilor cu congruă s'a petrecut ca o schiince aprinzătoare în sufletul poporului, care cu mânie străne în pumni și crășnind din dinți a amenințat rassa maghiară, de care au fost legați de secolii prin firiele intereselor vieții de toate zilele”.

„Iată, e evident, acum a erupt secretul, până acum numai presimțit de noi, că adevărată, deși au învățat ici-colo copii a îngâna ungurește, inimile lor le-au umplut cu ura de rassa (sziveket fajgyüölölettel töltötték meg) în urma cărui fapt — în momentul oportun sunt gata a trăda patria, a se întoarce în contra noastră, a acelora, cari neam de neam am risipit binefacerile libertății, egalității și frățietății pentru ei”.

„La marginile sârbești întocmai lucrează învățători și preoți sârbi”.

Și dupăce descrie, cum Sârbii din Ungaria au colectat sute de mij de coroane pentru ajutorarea fraților lor din Sârbia, cari au mobilizat în contra lor, iar mulți au trecut granița, iar alții așteaptă momentul oportun pentru a trece și a prinde arma în contra Ungurilor continuă astfel:

„Se revoltă sângele omului, sângele învățătorului maghiar, cugetându-se, cumcă acești învățători cari învață în contra Ungariei să fie ridicări în rând cu noi, atunci când pentru uniformitate e vorba de regularea salariilor învățătoresți”.

„Înaintea tribunalului marțial cu ei, iar nu în gradațiuni de plată”.

Acesta e articolul de fond din organul pedagogic-școlastic al învățătorilor unguri din comitatul Mureș-Turda, sub protectoratul inspectorului regesc Deák Lajos consilier regesc, iar între redactori se află Rusztek Károly subinspectorul regesc al comitatului Mureș-Turda. Aceasta fituică săcuiească, acest „Székely Tanügy”, care aduce atari acuze și invinuiri preoților și învățătorilor noștri, făcându-ne trădători de patrie, și agitatori ordinari sub egida învățătorilor noștri confesionali, aproape toți sunt abonenți regulați, pe când foarte puțini vor fi de aceia, cari afară de organul lor pedagogic — „Foia școlastică” — vor mai fi având abonat vre-o altă foaie sau ziar național românesc. Trist, dar adevărat.

Idei de acestea descreerate, ca și cele cuprinse în „Székely Tanügy”-ul din Mureș-Turda ajung apoi a fi cetite de poporul semidoct maghiar de pe sate, care văzându-și periclitare interesele sale naționale maghiare, se aruncă cu toată furia — proprie lor — asupra poporului românesc pașnic și iubitor de ordine, maltratându-l și batjocorindu-l, pe cum aud a se fi întâmplat în câteva comune mestecate din jurul Oșorheiului, unde apoi pentru susținerea ordinii și împedecarea revoltelor a fost rânduită militia și o mulțime de jandarmi.

Că cine e acel preot român gr.-cat., care și-a dat pruncul la școala ungurească, încunjurând școala sa română confesională din comună, căruia dânsul este directorul, nu o știu, — destul de trist însă prin faptul, că cazuri de acestea — poate mai existând și aiurea — adusă în publicitate de însuș învățătorul au putut da naștere la combinațiuni asemenea celor cuprinse în „Székely Tanügy” din care compatrioții noștri

unguri pot apoi ajunge, la concluziuni ca și a-celea: Haditörvényszék elé velük — nem fizetési fokozatba.

Un organ ca și acesta ar fi dureros să mai ocupe loc pe mesele învățătorilor noștri confesionali. I. G.

Adunarea învățătorilor români din protopopiatul Orășli mari.

Învățătorii despărțământului oradan al Reuniunii învățătorilor români de sub jurisdicțiunea consistorului gr. or. român din Oradea-mare și-a ținut adunarea de toamnă — întârziată — în comuna Crișgires la 7 (20) Decembrie a. c. Revizor școlar a fost Dr. Nicolae Regman. S'a celebrat chemarea Duhului sfânt, iar la finea serviciului d. preot al tractului a ținut o vorbire în memoria răposatului protopop Toma Păcală, salutând pe învățători în numele comunei păstorită de dânsul. După serviciul divin cu toții merg la școală, unde — fiind și elevii adunați, — cu abatere dela program se încep prelegerile practice cu toate șase clasele, din studiul limbii materne, prelegând cu cl. I-a Ioan Serb învățător în Petead din scris cetit, desvoltând sunetul c cu destulă desteritate; clasa a II-a Petru Petraș învățător în Apoleul român din esercițiile intuitive, despre biserică; cl. III-a Dimitrie Cosma învățător în Soldobagi, desvoltând substantivul propriu și comun; cl. a IV-a Ioan Vereș din Crișgires tratează „Legenda pământului și a muncii”; cl. V-a Ioan Cloambeș tratează poezia Gânsacul și maimuța de Gheorghe Sion, Copiii cu cări numai atunci se făcu cunoscut, fără greș răspundeau cu cea mai mare precizie la întrebările puse cu mare dibăcie din literatura scrisă și poporală; clasa a VI-a prin Vasile Filip învățător în Tărian, i s'a propus despre testamentul privat.

Luând sfârșit prelegerile practice și depărțându-se școlarii se revine la ordinea zilei când esmislul comitetului central d. Ioan Popp inv. în Chișirigd prin o vorbire potrivită deschide adunarea salutând pe reprezentantul ven. consistor d. Dr. N. Regman și pe părintele Romul Mangra ca mandatar al părintelui administrator protopopesc Andrei Horvath, după care se face constatarea membrilor prezenți.

Prin votare secretă se alege președinte d. Ioan Cloambeș, care îndeamnă la punctualitate și disciplină pe dnii învățători, numai astfel fiind posibilă o discuție serioasă în jurul unor anume probleme mari.

Urmând la oridnea zilei criticele asupra prelegerilor practice, acestea s'au făcut într'un mod obiectiv, lăsându-se cuvântul din urmă revizorului școlar dlui Dr. Regman, carele își făcea observările și da deslușiri și îndrumări pedagogice-didactice unde se simțea necesitate.

Ioan Vereș, cetește disertațiunea sa: Educațiunea în raport cu controlul, ascultată cu plăcere. Raportul comisariului de examene Meletie Suciu învățător în Cheri, compus cu multă pricepere și conștiințiozitate, în care se face icoana școlii și învățătorului din tractul protopopesc observându-se un rezultat imbucurător. Tema învățătorului din Margine Eugen Drimba: Influența muzicii asupra caracterului religios, moral și național și aflarea mijloacelor pentru înființarea cursurilor de muzică”, a fost desbătută în toate amănuntele și adunarea a decis ca deodată cu cursurile de vară deja puse în practică, să se țină și cursurile de muzică pentru învățătorii iubitori de acest fel de vorbă. Disertațiunea: Aprecierea materialului din limba română din punct de vedere metodic și practic prescris de planul nou” a dlui Cornel Andru învățător în Porhida, a fost ascultată cu mult interes și plăcere.

După ce s'au mai luat în discuție și alte obiecte generale de învățământ și s'au desvâlit frumoasele calități de pedagog ale protopopului răposat Toma Păcală, învățătorii au luat masă comună la d. inv. Ioan Vereș, mulțămiți de rezultatul adunării. Cincinat.

INFORMAȚIUNI

Arad, 27 Decembrie 1912

Parlamentul României, după cum se vestește, va lua vacanță începând cu 15 Dec. v. până la 15 Ianuarie.

Viriliștii români din comitatul Hunedoara pentru anul 1913 sunt următorii: Dr. A. Vlad, avocat Orăștie, 4297.18. Dr. Ioan Mișu, adv. Vinerea, 2685.47. Ioan Vulcu, mare comerciant Orăștie, 2583.98. Nicolae Vlad, apotecar Orăștie, 2060.— Dr. Aurel Muntean adv. Orăștie, 2031.— Dr. Ștefan Rozvan, adv. Ilia, 1634.70. Dr. Nicolae Moț, medic Deva, 1598.70. Ioan Moța, preot Orăștie, 1436.04. Aron Fehér, propr. Brad, 1348.67. Constantin Baicu, dir. școlar Orăștie 1342.62. Dr. Ioan Marghita adv. Geoagiu, 1279.06. Dr. Enea Papiu, adv. Orăștie, 1248.— Dr. Silviu Moldovan, adv. Orăștie, 973.04. Dr. Ion Popu, medic Orăștie, 942.84. Iosif Indres, proprietar Băcăinți, 913.12. Dr. G. Suci, adv. Hațeg, 868.— Dr. Rom. Boca, adv. Orăștie, 858.40. Dr. Iustin Pop, adv. Deva, 850.20. Ionuț Ștefănescu, întreprinzător Cugir, 820.94. Dr. Cornel David, medic Orăștie, 768.06. Ioan Baciu, comerciant Hațeg, 750.32. Dr. Gh. Dubleșiu, adv. Hunedoara, 717.36. S. Chirca, propr. Hunedoara, 680.26. I. Petrovits, comerciant Dobra, 686.99. Nicolae Todose senior, comerciant Hațeg 669.45. S. Oltean, comerciant Cugir, 654.64. Dr. R. Dobo, medic Orăștie, 642.22. Dr. Augustin Deac, adv. Orăștie, 637.54. Manasie Iar, preot Simeria, 608.38. Al. Petrovits, Zam, 605.38. Nicolae Obedeu, Brad 587.38. Ioan Cutean, comerciant Brad, 579.46. Andrei Truța, preot Simeria, 574.38. Dr. Ioan Papp, adv. Brad, 572.60. Simeon Corvin jun., comerciant Orăștie, 552.67. Francisc Hosszu-Longin, adv. Deva, 532.42. Dr. Ion Radu, profesor Brad, 514.14. Dr. Al. Hosszu adv. Deva, 496.38. P. Ștefănescu, întreprinzător Cugir, 470.50. V. Boneu, profesor Brad, 468.72. Ion Imperat, Brad, 467.52. Cornel Demeter, apotecar Orăștie, 466.82. P. Onea, preot, 465.72. Florian Bughiu, comerciant Zam, 463.70. Dr. Virgil Olariu, adv. Deva, 463.06.

Rectificare. În numărul nostru, în care s'au publicat contribuțiile bistrițenilor pentru aeroplanul Vlaicu III. s'a tipărit greșit, că d. I. Corbu ar fi contribuit cu 10 cor. D-sa a dăruit 20 de coroane, ceea ce rectificăm în interesul exactității listelor. Greșala aceasta a fost observată abia acum.

Afirmații și desmintiri ungurești. Curioși mai sunt frunțiișii politice ungurești! Ceea ce astăzi afirmă unul, mâine vine celălalt și o răstoarnă printr-o „categorică” desmintire. Așa și cu afacerea cunoscutului proiect al lui Kristóffy. Acesta afirma într'un articol publicat acum de sărbători că atunci când a prezentat memorandumul și schița proiectului despre reforma electorală Maj. Sale monarhului, și părerea lui Lukács a fost solicitată și acesta a aprobat atunci fără nici o rezervă planurile lui Kristóffy. Semioficiosul guvernamental „Magyar Nemzet” numește în primul său de azi toate afirmațiile lui Kristóffy, privitoare la atitudinea de atunci a ministrului președinte: poveste spiritistic-fantastică. Abia au apărut rîndurile acestea în „M. Nemzet” și Kristóffy își reînnoiește a doua oră afirmația într'un ziar de seară. — Ei bine! Cum rămânem acum? Cui să-i credem, lui Lukács ori lui Kristóffy? Și iată că în toată afacerea, cea mai grea situație e a noastră, a celor care informăm publicul.

Correspondență de pe Murăș. După rapoartele apărute în foi, anul de care în scurtă vreme ne vom despărți pentru toată țara, a fost numai năcaș și iar năcaș. Ploile și revărsarea apelor a cauzat cu deosebire pentru economii dezastre colosale. Acolo unde în fruntea autorităților au fost oameni mai cu tragere de inimă și soarta poporului s'a mai ușurat în câtva. Așa s'a întâmplat în comitatul Murăș-Turda. Vicecomitele Köllö, a dat ordin tuturor oficiilor comunale ca să raporteze pagubele din toate comunele, și astfel suma pagubelor se urcă în comitatul Murăș-Turda la colosala sumă de opt milioane coroane.

Vicecomitele cu oficanții dela comitat ca mai în grabă să sară în ajutorul nenorociților, a pus la dispoziția comunelor cartofi buni și cu prețuri foarte moderate, a făcut apoi o listă a nenorociților pentru a motiva ajutorul guvernului. Și ca drumurile stricate să se repareze, guvernul a trimis un ajutor în suma de două sute de mii de coroane punându-le la dispoziția vicecomitelui ca să le distribuie acolo unde e mai mare lipsă, și în săptămânile trecute cazul s'a pertractat în prezența a celor cinci protopretori și a notarilor. Aici a avut loc un episod interesant: „Un protopretor a cerut din suma de două sute de mii, jumătate adică una sută de mii pentru cercul său pe motivul că cercul său pretorial e curat unguresc, iar contra acestei propuneri s'a ridicat protopretorul cercului Reghinului de sus d. Reicher Aladár și motivându-și propunerea cu aceea că cercul său fiind în cea mai mare parte românesc și contribuind și românii egal cu maghiarii la visteria statului, cere ca ajutorul dela guvern să se împartă egal între cele cinci cercuri pretoriale ale comitatului, și urmarea acestei contrapropuneri a fost că, vicecomitele a distribuit pe seama cercului Reghinul de sus patruzeci de mii de coroane.

Cu regret a trebuit să cetesc avisul jurnalului nostru oficial „Românul” referitor la starea lui materială, și m'am gândit și la starea noastră, și am ajuns la concluziunea că: „dacă inteligența a celor patru milioane de români, nu va fi în stare a susține un organ oficios ca „Românul” atunci zău că nu merităm o soartă mai bună. — Și acum un lucru ar trebui: „Românul” să publice numele tuturor abonenților săi ca să-i știm, și tot odată să știm și cine nu e abonent; iar de altă parte un lucru ar mai trebui făcut și anume: „Toți acei oaspeți cari cercetează vre-un hotel ori cafenea să pretindă sus și tare abonarea foilor românești. În modul acesta am sprijini jurnalistică noastră și în oarele de recreație am avea o lectură frumoasă și bună căci jurnalistică noastră e destul de bine dezvoltată. — Excelsior.

Americănești. O frumoasă colecțiune de trofee și obiecte admirabile a lui Roosevelt, fost președinte al Statelor-Unite, a fost distruse de câțiva partizani ai lui Taft, dușmanul incorrigibil al lui Roosevelt. Obiectele rare au fost culese din excursiuni întreprinse în Africa, și dădeau un frumos muzeu. Dstrugerea obiectelor a fost săvârșită deodată cu o înștiințare a lui Roosevelt ca să-și păzească obiectele, ori să le ducă într'alt loc ferit.

Moralea unui bărbat de stat italian. Eri a încetat din viață ministrul Pietro Lacava, membru al mai multor guverne în diferite vremi. Octogenarul a dus o frumoasă luptă politică.

Ziarele rusești zeflemizează activitatea puternicilor zilei adunați la Londra pentru a se înrola de pacificatori și hotărâtori ai hotarelor țării pe cari nici nu le cunosc. Nu numai atât dar și mișcărilor apusene, cari vreau să direcționeze într'alt chip viața popoarelor.

Americanii vreau să-i curme viața lui Taft, actualul președinte al Statelor-Unite (Wilson încă nu și-a reocupat acest post). Făcând o vizită în Panama a fost primit cu osanele, iar în uraganul osanelor a sunat și o bombă — mai puternică decât el. Se întreabă cine a fost îndrăznețul atentator, dar fiind acesta cel mai mare îndrăzneț e și cel mai greu de aflat.

Excelenta revistă literară „FLACĂRA”, la care colaborează cei mai de seamă scriitori români de pretutindeni, a intrat în anul al doilea al binecuvântatei ei existențe.

Cu acest prilej, „FLACĂRA”, dorind să pătrundă și în Ardeal în colțurile cele mai depărtate ale românismului a hotărât să reducă și pentru Români din Ungaria abonamentul, în ceea ce privește prețul și inv. sâtești. Deci pe viitor prețul și învățătorii români din Ungaria vor plăti abonamentul anual la „FLACĂRA”, în loc de 8 lei, numai cu 6 lei și 60 bani.

Indemnăm pe toți cetitorii noștri să se aboneze la această revistă care stă cu atâta cinste în slujba idealului cultural al neamului.
L. 685.

x Intreprindere nouă. O dovadă eclatantă despre rezistența comerțului în Arad e faptul, că în situația critică creată în urma nesiguranței războiului, Aradul a sporit cu o nouă întreprindere mult promițătoare. Doi foști înalți funcționari ai fabricii de benoid din localitate împreună cu d. Ludovic Hoffmann au înființat și au deschis în str. Weitzer J. sub firma „Műszaki és világítási vállalat Hofmann és Tsai” o mare întreprindere unde se găsește bogat asortiment de aranjamente tehnice și pt. luminat. Această firmă, deși în urma relațiilor ei cu întreaga țară și cu statele din Balcani, pune deosebit pond asupra faptului de a mulțumi toate așteptările mai ales a publicului din Arad cu articlii din bransa acestei firme. Ho. 675.

„Sculptor român”.

x În atelierul Ioan și Aurel Cotărlă sculptori tâmplari și auritori etc în Oravița-română (Oraviczafalu, Krassószörény megye) premiați cu medalii și diplome dela expozițiile din București, Sibiu, Panciova și Luzzo, se lucrează: Iconostase (temple) fronturi, jețuri, rîpde, chivote etc. adică întreg aranjamentul bisericesc, în orice stil și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare nu se cere înainte nici un ban, până după predarea lucrului: un favor, ce dela maestri străini nu se poate avea: La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și rîpde cu prețuri foarte reduse, să se ceară de probă desemnuri. Rog binevoitorul sprijin românesc. (Co 486—26).

x Schimbare de local. Aduc la cunoștința on. public, că prăvălia mea din bulev. Andrassy nr. 15 am mutat-o în același bulevard nr. 16, unde on. public va găsi un asortiment mult mai bogat de tot felul de articli. Mare asortiment de reticule pentru femei, pielării și alte cadouri de Crăciun.

Cu stimă: **Hegedüs Gyula**, prăvălie de perii, articlii de toaletă, parfumuri, articlii pentru barbieri și întreprindere pentru împrumutare de mașini absorbitoare de praf. Telefon 505 Arad, bulevardul Andrassy nr. 15. He. 608 E. 638.

x Înștiințare. Aducând la cunoștința on. public transformarea radicală a camerei uscate de aburi și punând-o la dispoziție publică, totodată anunțăm on. public că luând în considerare scumpirea cărbunilor și siliți și de alte împrejurări începând dela 16 Decembrie am ureat prețul scăzutei pentru femei și bărbați la 1 cor. 20 fil. Pentru zilele de Luni, Miercuri și Sâmbătă sunt valabile numai biletele cumpărate la casă, ori și bilete externe pe lângă o taxă supleteoare de 20 fil., în celelalte zile ale săptămânei, adică **Marti Joi, Vineri și Duminică** prețurile biletelor rămân neschimbate, cari zile sunt potrivite mai cu seamă pentru publicul din provincie. Rugând binevoitorul sprijin al on. public, suntem cu distinsă stimă: **Direcțiunea băii de aburi Simay.**

CRONICA SOCIALA

Petrecere în Vașcău.

Tinerimea română din Vașcău și împrejurime are onoare a vă invita la concertul împreunat cu dans ce se va aranja cu concursul studenților în teologie și ped. dela institutul din Arad, la 26 Decembrie st. v. (a doua zi de Crăciun) în Vașcău sala mare a hotelului „Guttman”. Inceputul la orele 8 și jum. seara. Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului „Dimitrie Tichindeal și Moise Nicoară”. Ofertele marinoase se vor primi cu mulțumită și se vor cvita pe cale publicistică.

Program: „O ce veste” cor bărbătesc de G. Dima. 2. „Lacrima”, cor bărb. de C. Givulescu. 3. a) „In pădure”, cor bărb. de C. Porumbescu. b) „Toarce leleo”, cor. bărb. de T. Popoviciu. 4. „Dorul înstrăinatului” cor bărb. de Flechtenmacher. 5. „Serenadă”, cor bărb. de A. Bena. 6. Marșul cântăreților”, de C. Porumbescu. În pauză se va juca: „Bătuta și Călușerul”.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Cluj”

In înțelesul §. 13 din statute, avem onoare a convoca pe toți domnii membrii, onorari, fundatori, ordinari și ajutători la adunarea generală a „Reuniunii sodalilor români din Cluj” pe 29 Dec. n. 1912 d. a. la orele 4 în localul reuniunii (strada Jókai nr. 6), cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului pe anul de gestiune 1912. 3. Raportul cassarului pe proiectul de buget. 4. Alegerea unei comisii pentru examinarea raportului general a socotelilor și a proiectului de buget. 5. Alegerea comitetului. 6. Eventuale propuneri. 7. Inchiderea adunării. Cluj, la 18 Decembrie n. 1912. Valentin Drăganu președinte. Petru Sânmiclașan secretar.

Bibliografie.

A apărut:

I. H. Fabre: **Din moravurile și pornirile insectelor** cu figuri, traducere de Marin Demetrescu, profesor. — Tip. și biblioteca „Ramuri” nr. 1.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul I. A. Beclean. Nu știm unde se află. A plecat și ziarele ni se înapoiază.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Tau, Șomoșcheș. Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. II 1912.
Ardelean R., Brașov. Până la finea anului aveți de-a solvi 10 cor. 98 f.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

1912. B. 299—11 sz.

Tárgyalási jegyzőkönyv.

Vádolt kijelenti, hogy a vád tárgyává tett levelek megírásakor jóhiszomban volt s ezek alapján írta meg Lupea Miklós és Dragomir Comának továbbá Gavrilla Paraschiva, Ittu Gy. váléi lakosoknak eme leveleit: — De később s különösen a jelen perbeli eljárás rendén meggyőződött arról, hogy a *Nyisztor János* főmagánvádoló személyét közvetlenül érintő állításai a kellő alapot nélkülözik s valótlanok és ezekért eme nyilatkozatával egyezően hajlandó s kötelezi magát a foaia „Poporul és Romanul” nevű lapokban 15 nap alatt ünepelesen bocsánatot kérni és megfizet főmagánvádolónak 144 kor. eljárás költséget ugyan ezen idő alatt végrehajtás terhével s feljogosítja főmagánvádolót, hogy ugyanezt a kijelentését 15 nap (alatt) eltelte után az ő (vádolt), költségére az említett lapokban közzétehesse, amennyiben ő (vádolt) ezt a kitett 15 nap alatt meg nem tené. — Főmagánvádoló: vádolttnak ezt a kijelentését és bocsánat kérését elfogadja, magánindítványát visszavonja és az eljárás megszüntetését kéri. Kihirdettetett a következő határozat:

Ő Felsege a király nevében!

Végzés. A kir. Járásbíróság jelen egyesített ügyben a bünyvádi eljárást a Bp. 323 paragrafusa alapján megszünteti, a vádoltat végrehajtás terhével kötelezi, hogy *Nyisztor János* főmagánvádolónak 15 nap alatt 144 kor. eljárás költséget fizessen meg: Mert: Főmagánvádoló mindkét magánvádindítványát visszavonván a Btkv. 268. paragrafusára tekintettel az ügyben tovább eljárni nem lehet. Vádolt az eljárás költségek fizetésére magát önként kötelezvéen marasztalása ezen alapszik. *Dr. Iván János* ügyvéd dija saját felével szemben 144 kor. — Felek e végzést tudomásul veszik. A jegyzőkönyv berekesztetett, Szelistyén 1912. november hó 27-én. *Dr. Glosz s. k.*, eljárásbíró. *Zirnea Livius s. k.*, jknyvvezető.

A szelistei Járásbíróság előtt *Moruska Pompilius* lelkész ellen folyamatba tett rágál-

mazás ügyében s előbbinek okmánytárában 1912. B. 299—11 sz. iratoknál elfekvő eredeti tárgyalási jknyvvvel, ezen kivonatos másolat mindenben megegyez ezennel bizonyítom, azal hogy az első oldalon látható javítások illetve kiigazítások általam eszközöltettek.

Szelistyén, 1912. december hó 1 napján.

Stoikovits M. Sándor,
kir. járásbíróági írnök.

Traducere:

Nr. 1912. B. 299—11.

Proces verbal.

Acuzatul declară că a fost în bună credință când a scris epistolele incriminate și pe baza asta a scris aceste epistole lui Nicolae Lupea, Coman Dragomir apoi la Paraschiva Gavrilla și lui George Ittu, locuitori în Vale.

Însă mai târziu, și mai ales în decursul procedurii procesuale prezente, convins că afirmațiunile sale cari ating direct persoana acuzatului *Ioan Nistor*, sunt lipsite de bază, și neadevurate, și de aceea în conformitate cu aceasta declarațiune e aplicat și se deobligă a se ruga de iertare în foile „Foaia Poporului” și în „Românul” în mod solemn în timp de 15 zile, și solvește acuzatorului tot în acest timp spelele procedurii cu 144 cor. sub urmările execuțiunii și dă drept acuzatorului, ca să poată publica declarațiunea asta a sa (a acuzatului) în foile numite după trecerea alor 15 zile, pe spelele lui (ale acuzatului), dacă acuzatul nu ar face asta în cele 15 zile fixate.

Acuzatorul primește declarațiunea și rugarea asta de iertare a acuzatului și revocă acuza și cere sistarea procedurii.

În numele Majestății Sale a regelui:

Decis: Judecătoria cerc. reg. în cauza asta cumulată sistează procedura criminală pe baza paragrafului 323 din leg. proced. crim. și deobligă pe acuzat a plăti în 15 zile acuzatorului *Ioan Nistor* 144 cor. spele procesuale sub greutatea execuțiunii, pentru că: Acuzatorul și-a retras ambe acuzele, și în sensul paragrafului 268 din proced. crim. în afacerea asta procedura nu se mai poate continua.

Acuzatul s'a deobligat însuș la plățirea spelelor procesuale, și pe asta e bazată dejudecarea lui. — Competințele avocatului *Dr. Ioan Ivan*, față de partida sa fac 144 cor.

Partidele au luat acest decis la cunoștință. Protocolul s'a încheiat. Seliște în 27 Noemvrie 1912. *Dr. Glosz m. p.*, jude cerc. reg. *Liviu Zirnea m. p.*, notar,

Această copie parțială consună intru toate cu procesul verbal original luat în cauza de calomnie pornită față de preotul *Pompiliu Morușca* înaintea judecătoriei cercuale reg. din Seliște, și păstrat în arhivul acesteia la actele No. 1912. B. 299—11 — prin aceasta adevăresc.

(L. S.)

Stoikovits M. Sándor m. p.
cancelist la jud. cerc. reg.**Cadouri de Crăciun și Anul-nou. Asortiment foarte bogat de specialități de briliante și bijuterii de aur.**

Mare magazin de obiecte de lux din argint și tacămuri de argint Asortiment foarte bogat de servicii de țigării, tabachere, bastone de argint. Ciasuri elegante de aur, argint și oțel. Ceasuri cu pendulă, în orice mărime. Dospărțământ special pentru obiecte din argint de China. Mărfuri excelente prețuri foarte ieftine.

Grallert J. és Fia.

clasornțear și brljinter

ARAD. bulev. Andrassy nr. 22.

Renamitele

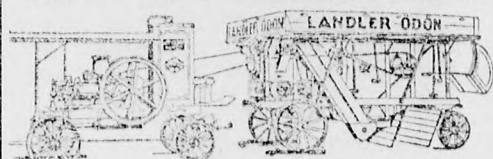
MOTOARE CU ULEIU BRUȚ

MOTOARE CU BENZIN. LOCOMO-

BILE. IMBLĂTITOARE EXCELENTE.

ARANJAMENTE PENTRU MORI.

De vânzare pe lângă cea mai deplină garanță și în rate pe mai mulți ani, la:

Lander Ödön **Motortelepe,**
Budapest, VI Lovag-u. 2.

NOUȚATE! Lueru bun și ieftin!

Cheltuielă de lucrare 1/2 fl. Fără control dăm par-

tea finanțelor.
Motoarele pot fi văzute în lucrare și imediat se expediază. Locomotive și motoare uzate se schimbă. Catalog de prețuri ilustrat gratis.

La 161—26

Aviz.

Pe teritoriul comunelor Costina-Mihovei se află moșiia „Florinta” proprietatea Fondului Religionar gr.-or. din Bucovina, în întindere de 200 fâleii pământ arabil, șes și de o calitate superioară, departe 6—7 km. de garile Părliași și Hatna și 9 km. de gara Ițcani și orașul Suceava din Bucovina.

Se caută un tovarăș cu un cap. disponibil de 15.000 coroane, eventual un arendaș pentru a conduce s'au a i-se preda moșiia pe timp de 9 ani. Moșiia e luată în arendă de subsemnatul cu 48 cor. falcea și este înzestrată cu acarete moderne excelente ca: locuință cu 5 odăi pentru proprietar, locuință pentru servitori, șuri pentru trăsuri și mașini agricole, rotărie, ferărie etc. 3 grajduri pentru vite, din care unul pentru cai, unul pentru boi și vaci și unul pentru porci, încăpând peste 100 bucăți în unul, cotețe pentru paseri, coșere și hambare moderne și practice în care poate intra toată recolta de pe moșie, apaduct cu rabinet și pompe pentru incediu etc. etc.

Pentru informații mai detaliate doritorii sunt rugați a se adresa de îndată subscrisului.

I. V. Cocărlă.

Cosâna-Bucovina

(Co 667—)

Atențiune.

Se caută un român cu cunoștințe de tipografie și librărie, care ar putea cumpăra s'au arânda o librărie îmbinată cu tipografie, legătorie și papetarie modern aranjată și bine introdusă într'un oraș românesc. Capital necesar 10.000 cor. Informațiuni la directorul tipografiei dl **Dimitrie Bucevschi** și la proprietarul **M. Kiinghoffer**, în Gura-Humorului Bucovina. (Po 688)

Caut 2 comis

mai tineri, unul la bransa de spețerie și altul la manufactură. Caut totodată și

2 învățăcei

Rog pe dnii preoți și învățători să-mi recomande băieți mai isteți. Pentru binefacere ofer 20 Cor.

Petru Bârsan

(Ba 686)

comersant Bozovici.

Un candidat de avocat

caută cancelărie la 1-ma ianuarie st. n. Adresa a „Românul” (Ci 665—)

Ba 112-280)

Gustați
Berea SLEPING-cai
din fabrica „Bragadru”.

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor**, Arad Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1. (Pi 307-100)

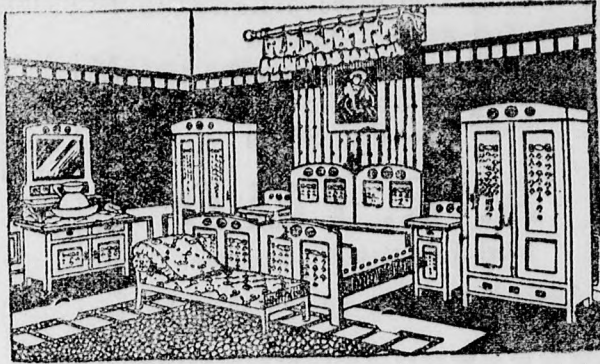
STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VĂRȘET, strada Kudritzner n-rul 44-46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (VERSECZ).

Sa 113-120

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Karton Aladár

„Alba” fabrică de ghips Drăstie-Szászváros.

Oferă ghips fabricat proprie, fabricat după sistem englez brevetat, de-o soliditate mare deci un ghips

special de stucatură pentru sculptură
modele și alabastru

care poate suferi mare mixtură, — expediat prompt și eventual pentru expediere mai târzie, cu prețurile cele mai moderate.

Faceți o încercare, deoarece

K 135-80

care lucrează cu ghips „Alba” face economie în bani!

Cine voește să cumpere

INCĂLTĂMINTE

fabricate în țară într-adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar

(SZATMAR) Deák-tér.

— (In casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cioboate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuției drăgălașe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc tofelul de ghete și cioboate după măsură.

Ne rugăm de sprijinul onor. public românesc.

In prăvălia românească de coloniale și delicatose a lui

Gheorghe Ștefu**din Arad, str. Deák-Ferenc n. 7.****Telefon pentru Arad și provincă 881.**

Se află în cea mai bună calitate: cafea de tot soiul, zahăr, thea, prăjituri la thea, portocale, lămâi, smochine tescuite și în cunună, struguri de malaga, strugurei (stafide) pentru plăcinte, curmale (datolya) franceze, fructe zaharicate, Chocoholată de Suchard, Cacao, rahat, halva, prune uscate de Bosnia, alune din Italia, mandule, nuci, mac, praf de copt prăjituri de Dr. Oetker, tot soiul de bonboane de chocoholată, dela fabrica **Heler din Viena**, zaharicale și tot felul de podoabe de Crăciun (și pentru pomul crăciunului), tot soiul de fructe în sticle de dunst, diferite peomezuri de fructe;

Vinuri fine de Tokai și Maderat, rachiu de prune și comină (drojde), toate acestea dela direct-producenți, rum de thea, tot soiul de rachiuri dulci (liköruri) din cele mai gustoase, șampanie din Franța și patrie;

Pești: Alfisch, sardinii franceze în oleiu, ringle, păstravi, heringi afumate, precum și tot soiul de pești în saramură (murătoare);

Icre roșii, masline, cașcaval și brânză de burduf de munte din Brașov, tofelul de cașuri: ementhal, rockfort, trapista, óvári, imperial etc., unt de cel mai fin și lapte din pusta episcopului românesc;

Șuncă de Praga, cârnați și slănină de Dobrișin etc.; — Precum și tot soiul de articli, ce aparțin acestei băcării.

Comandele din loc și provincă se efeptuiesc momentan și se spedează punctual. — Cele din loc se trimit acasă cu băiatul din prăvălie.

∴ — Din provincă se pot face comandele prin telefon. ∴

Se 628

Ne rugăm de sprijinul onor. public românesc.

Tot felul de **STAMPILÉ** drăguțe, ieftine și de o execuție practică, apoi orice articole din această bransă se pot procura numai dela prima fabrică de stampile din Sibiu a lui

A. R. FELD

fabrică de ștampile de gumă

Sibiu-Nagyszabén str. Elisabeta 17.

(Fe 388)

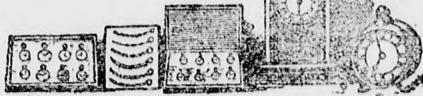
Margel N. ciosornicar și giuvaergiu:

ORĂȘTIE (Szászváros) Vásárutca

lângă „HOTEL CENTRAL”.

Cel mai mare depozit de totfelul de ciosornice de aur și argint precum și ciosornice de meta și nickel. Articlii de argint de China Berendorfer Cristoffle și tacâmuri de argint. Ochelari și zwickeri de Rathenov. Articole optice de aur și argint. Reparaturi solide și ieftine.

(Ma 467)

KUGEL KÁROLY

FOTOGRAF

TIMIȘOARA-CETATE (TEMESV.-BELV). str. Jenőfőherceg nr. 14.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, măriri de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execut cărți postale cu fotografii, fotografii pe porțelan pentru pietrii monumentale, după orice fotografii. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

(Ku 108—)

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și dezvoltăți la perfecție.

Pentru vița liberată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fie care viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnată administrație fiind asigurată că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna”

(A 539)

Babalna (u p. Szászváros).

Prima fabrică de instrumente muzicale a lui

Babos Béla

SIBIU Bulevardul mic (Kleine Ring) nr. 24.

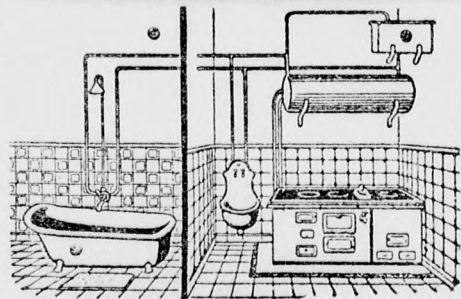
Depozit bogat, și foarte bine sortat de violini artistice noi și vechi și pentru școală, citeră, clarinete și instrumente de suflat, harmonice și părți de instrumente etc.

Gramafone și plăci asortiment bogat

Corzi (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanție.

Reparaturile se execută conștiințios și artistic.

[Ba 93]

Bruno Widlasch,

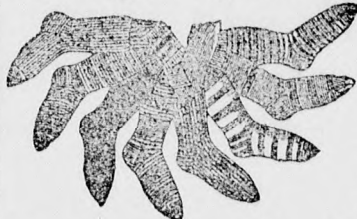
lăcătușerie artistică pentru mașinării și zidiri. — Atelier special de instalațiuni pt. lumină electrică, apeduct, aranjamente pt. băi, canalizări și closete.

SIBIU, Fingerlingsgasse N. 3.

Oferă cele mai solide lucrări: porți de fier, trepte (scări), balustrade și îngrădiri de morminte după desen sau după planul propriu; cuptoare și cazane, montări și transmisiuni pentru orice fel de mașini. Aranjări complete de closete pentru canalele din orașe. Instalări de băi, apeducte și canalizări. Depozit de fântâni de apă (construcții proprii), cari s'au adevărit de cele mai bune până acum. Closete patent scutite de îngheț, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au înghețat în liber nici la un ger de 28 grade, liferez cu garanție pe 5 ani.

Cea mai perfectă executare de instalări de lumină electrică, telefoane și telegrafe. Vânzare de cazane de aramă și țincuire. — Proiecte și planuri gratuit și prompt.

Cumpărați fabricație indigenă!

CARL HEMPER

și fiul,

prăvălie de tricouri și împletituri,

SIBIU, strada Kempel 9.

Recomandă fabricațiile sale pentru cari garantează anume: ciorapi, călțuni, mănuși, jachete pentru dame și copii, ciorapi pentru turiști din păr de capră, haine de copii și alte multe lucruri:

Ciorapi se pregătesc ieftin și bine.

En gros.

He 73-30

En detail.

Atelier specialist de dentică în Viena.

CAROL BERNWIESER

Atelier special pentru dinți moderni:

Coroana de aur, poduri, aparat de dinți.

Consultății zilnic dela 9—12 ore și 2—6 ore.

Duminea și în sărbători dela 9—12 ore a. m.

BRAȘOV, strada Castelului n-rul 46.

(lângă Hotel „CONTINENTAL”) (Be 585—80)

In atențiunea băcanilor!

MORI pentru MAC

și

CUMPENE

excelente și cu prețuri moderate se capătă la fabrica

THINSZ A.

BUDAPESTA, IX, str. Liliom 50.

TI 163 60

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fără durere în timpul cel mai scurt — cu siguranță, chiar și în cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA” (purgativul de fier) ^{de la} SÁNDOR,

care curățește stomacul și intestinalele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgârșituri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

O sticlă costă 50 fl., 6 sticle deodată 250 fl., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fier „LAXA” va fi permanentă dacă deodată eu ea folosim

„Regenolul” balsam de stomac ^{de la} SÁNDOR

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apotit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1-20 fleri.

Originalul „LAXA” și „REGENOLUL” se poate afla la preparatorul original:

SÁNDOR ZOLTÁN
farmacist în Erdőszyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune!

(Sa 572—)

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie — — pentru ferestri — —

(Fi 224—50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15—16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

Agencia principală a fabricii de mașini a căilor ferate imp. și reg. Mare depozit de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, absolvitoare de gaz, cu gaz, locomobile, mașini cu aburi, aranjamente pentru mori totfelul de mașini și rechizite economice. *Noutate! Patent Record II, mașini de semănat, excelentă: 3 mașini combinate.*

Agencia fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în TORONTO (America-nordică), pentru legarea snopurilor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tăvălicuri și grăpi cu colți. *Noutate! Mașină sistem Massey-Harris pentru grebarea brezelor combinată cu aparat pentru întorsul fânului, două mașini combinate, executate din oțel.*

Agencia fabricii de mașini FEHÉR MIKLÓS soc. pe acții BUDAPESTA, pentru locomobilele „Record” cu benzină, pluguri, îmblătitoare și vehicule, — pentru mănarea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achizite pentru mașini de îmblătit, precum și aparate de tăiat pentru mori și pentru despicarea lemnului. Aranjamente complete pentru cemeră de nutrețuri.

Agencia soc. pe acții Alfa Separator pentru totfelul de mașini pentru lăptării, aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aranjamente complete pentru lăptării; cele mai bune aburitoare pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări greutăți cu aburi și benzină

Ardesie-Eternit, cel mai bun material pentru acoperit.

Schimb de orice fel de mașini de îmblătit; motoare, mașini și rechizite economice excelente.

Achizite pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinilor și a rechizitelor economice se execută cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

Birou și depozit: IOSIF LÁNYI Brașov strada Lungă 201. Telefon Interurban: 382.

(La 505)

THE VERA

Gescizica gescizici.

American Shoe

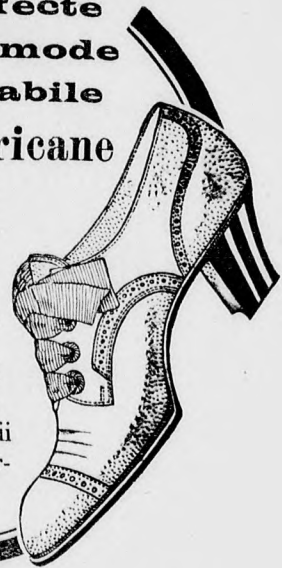
Cele mai perfecte

Cele mai comode

și mai durabile

ghete americane

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U.S.A.

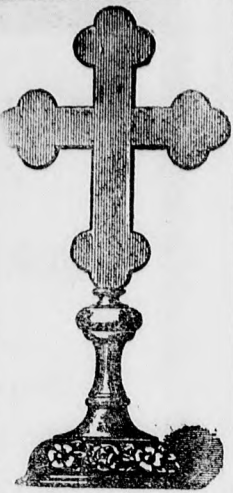
BUCHSBAUM és T-sa

ARAD. Telefon 442.

Cereți prospect!

[Bu 233]

Cereți și
răspândiți
„ROMÂNUL” și
„POPORUL ROMÂN”
pretutindeni!

IOSEF JIKELI

Sibiu—Nagyszeben str. Cisnădiei nr. 47.

Obiecte de bucatărie: porcelan, farfurii și blide înflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpi; oglinzi, țigle de sticlă.

Scule bisericești: Cupă și vas de botez, potire argintate, pe dinăuntru aurite, căldărușe pentru apă sfințită, cădelniță, cruce, candelargintate, sfeșnice de altar, candelargintate de perete de bronz, candelabre.

Ieftin de tot!

Catalogul gratis și franco.

(Ji 573—60)

Heinrich Rastel
Ra 70—30 fabricant de trăsuri,
Sibiu, Strada Rosenanger 18.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că țin în depozit cele mai moderne TRĂSURI precum și totfelul de CĂRUȚE. Primesc ori-ce lucrare de reparare și transformare, vâpsire și pregătire de șele în preț foarte ieftin. o o o

Valorizare de nisip!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte:

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
F. A. Fabricarea țiglei de beton orînduită la lucru de mîna.
Ca. G. A. Fabricarea țiglei de ciment pentru lucru de mîna.
B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și ciment.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

SZANTO és BECK, ingineri Fabrică de mașini pentru industria de nisip.
BUDAPEȘT, VIII, Viola-utca 7 szam.

„ARIEȘANA”
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚIUNI.
TURDA.

AVIZ.

Subscrisa direcțiune având în vedere de-oparte situația pieții de bani, iar de altă parte din culanță față cu deponenții săi a decis ca începând cu 1 Ian. 1913 să fructifice depunerile — atât la centrală cât și la filiale — până la **5000** cor. cu **5¹/₂**, iar dela **5000** cor. cu **6⁰/₁₀** netto.

„ARIEȘANA”
Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.
TURDA.
Direcțiunea.

A 669

Beius Belényes

Librăria „DOINA”

Ne permitem a recomanda atențiunei binevoitoare a On. public româneș bogatul nostru sortiment de cărți literare de toate genurile, cărți bune pentru popor, cărți de rugăciuni și de economie, precum și tipăriturile advocațiale cu prețurile cele mai moderate și toate necesariile de cancelarie ca: hârtie, călimărlă, cerneală, creioane, tocuri, penite, ceară de sigilat sugetivă, mape pentru masa de scris, hârtie de scrisori în cutii, apoi registre de contabilitate în diferite mărimi, albume pentru cărți postale și fotografii, sigle cu monogram și ștampile de cauciuc și metal pentru officii, etc. etc.

Comenzile primite se execută cu cea mai mare promptitudine și constiențiozitate. La dorință cărți achitate înainte se expediază și la America și în celelalte țări străine.

Asigurăm On. public de un serviciu afar' din cale prompt și mulțumitor și ne rugăm a ne onora cu st. comenzi.

„DOINA”
LIBRĂRIE SOC. PE ACȚII
(Beiuș)-Belényes.

Do 617—16